

Udkast til afgørelse om screening efter miljøvurderingslovens § 10 om bekendtgørelse om nationalt tilskud til kommunale projekter vedrørende vandløbsrestaurering

Baggrund

I vandplanperioden 2015 – 2021 er vandløbsrestaureringsindsatsen udmøntet via to sideløbende tilskudsordninger - dels en ordning for vandløbsrestaurering, som er medfinansieret via Den Europæiske Hav- og Fiskerifond og dels en national ordning, der er finansieret udelukkende via nationale midler. Den EU-medfinansierede ordning administreres af Fiskeristyrelsen i samarbejde med Miljøstyrelsen. Den nationale ordning for vandløbsrestaurering blev oprettet i 2020 og administreres af Miljøstyrelsen. I 2022 vil den nationale tilskudsordning ligesom i 2021 omfatte samtlige vandløbsindsatser.

Den konkrete indsats består af forbedring af de fysiske og biologiske forhold i vandløb med henblik på at opfylde EU's vandrammedirektiv. Vandløbsrestaureringsprojekterne skal således bidrage til genopretning af gydepladser og passager for fisk og forbedre forholdene for flora og fauna i øvrigt for omkostningseffektivt at sikre det fastlagte miljømål i konkrete vandområder.

Der er ca. 50,0 mio. kr. til rådighed til vandløbsrestaureringsprojekter i den nationale ordning i 2022.

National ordning for vandløbsrestaurering

Det primære formål med den nationale ordning for vandløbsrestaurering er omkostningseffektivt at sikre det fastlagte miljømål i konkrete vandområder. De konkrete vandområder, som kan opnå tilskud, er fastsat i bekendtgørelse om indsats for vandområdedistrikter (bekendtgørelse nr. 449 af 11. april 2019).

Tilskudsordningen kan alene søges af kommuner.

De konkrete restaureringsindsatser, der kan opnå tilskud til, består af 11 forskellige indsatstyper, der kan anvendes enkeltvist eller i kombination. Indsatstyperne er inddelt i tre overordnede kategorier: Mindre strækningsbaserede restaureringer, større strækningsbaserede restaureringer, samt punktbaserede restaureringer.

Mindre strækningsbaserede restaureringer:

- udlægning af groft materiale,
- udlægning af groft materiale sammen med træplantning,
- udskiftning af bundmateriale,
- hævning af vandløbsbund uden genslyngning og
- plantning af træer langs vandløb.

Større strækingsbaserede restaureringer:

- genslyngning,
- åbning af rørlagte strækninger med hævning af bund og udlægning af groft materiale eller åbning af rørlagte strækninger med hævning af bund og
- genslyngning og åbning af rørlagte strækninger uden hverken genslyngning eller hævning af bund, men med udlægning af groft materiale.

Punktbaserede restaureringer:

- fjernelse af fysiske spærringer,
- etablering af sandfang og
- etablering af okkerrensingsanlæg.

I bekendtgørelsen fastsættes vejledende referenceværdier for de enkelte indsatstyper. Et projekt anses for at være omkostningseffektivt, hvis projektomkostningerne ikke overstiger strækningens referenceværdi med mere end 1,5 gange. Omkostningseffektive projekter, der opfylder ordningens øvrige krav, får alle tilsagn med mindre, der er søgt om flere midler i ansøgningsrunden, end der er afsat til runden. I disse tilfælde foretages en prioritering af projekterne.

Et projekt, der koster mere end 1,5 gange den vejledende referenceværdi, kan efter en konkret vurdering anses som omkostningseffektiv, hvis projektet vil have betydelig effekt. Med betydelig effekt forstås, om gennemførelsen af projektet restaurerer eller skaber passage til en helt særlig vandløbsstrækning eller tilgodeser nogle helt særlige biologiske eller naturmæssige forhold. Ved vurdering af betydelig effekt indgår bl.a. sammenhæng (synergi) til habitatdirektiv og biodiversitet. Tilskudsordningen kan således ved anvendelse af betydelig effekt have et bredere perspektiv end opfyldelse af vandrammedirektivet.

Ændring af vandløbsrestaureringsordningen

Den nationale ordning for vandløbsrestaurering blev i 2021 omfattet af en bekendtgørelse og blev i den forbindelse miljøvurderet. Miljøvurderingen kan findes på <https://mst.dk/media/217724/miljoevurdering.pdf>

Der er planlagt følgende relevante ændring i tilskudsbekendtgørelsen for 2022:

Prioriteringen af ansøgninger ved ansøgning over den afsatte ramme for ansøgningsrunden foreslås ændret. Ansøgninger om realiseringer og forundersøgelser prioriteres på baggrund af den laveste ansøgte projektprijs. Hvis flere ansøgninger har samme projektprijs, prioriteres ansøgningerne efter omkostningseffektivitet. Endeligt skabes der hjemmel for, at hvis dette ikke fører til tilstrækkelig udnyttelse af den økonomiske ramme, kan Miljøstyrelsen fravige de førnævnte kriterier, såfremt dette vil muliggøre en bedre udnyttelse af den økonomiske ramme. Prioriteringen af projekter skal fortsat ske under hensyntagen til, at flest mulige projekter realiseres inden for den økonomiske ramme.

Til sammenligning var prioriteringen i 2021 følgende:

Ansøgninger om tilskud til realisering blev prioriteret forud for ansøgninger om tilskud til forundersøgelser.

Ansøgninger om realisering af projekter prioriteredes på baggrund af gældende kriterier:

- 1) Omkostningseffektivitet.
- 2) Muligheden for, at dambrugserhverv kan videreføres eller omlægges inden for projektområder under hensyn til miljøpåvirkningen.
- 3) Projekter for vandløb omfattet af nationale handleplaner for truede fiskearter eller vandløb for Natura 2000-områder, hvor vandløbsfauna indgår i udpegningsgrundlaget.
- 4) Projektets virkning i forhold til forbedrede forhold for fiskebestandene i vandløbet, der medvirker til opnåelse af det konkrete miljømål for vandløbet, der gælder efter bekendtgørelse om miljømål for overfladevandområder og grundvandsforekomster.

Der blev givet point for hvert kriterium. Kriterie nr. 1 indgik med 40 procent, kriterierne nr. 2-4 indgik med hver 20 procent. Opnåede flere ansøgninger samme antal point, blev ansøgningerne prioriteret efter omkostningseffektivitet.

Ansøgninger om tilskud til forundersøgelser blev prioriteret efter bedste omkostningseffektivitet.

Miljøvurderingsloven

Miljøvurderingsloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 1976 af 27. oktober 2021, finder anvendelse på planer og programmer, som er defineret i lovens § 2, stk. 1, nr. 1. Miljøvurderingslovens plan- og programbegreb skal ses i sammenhæng og overensstemmelse med plan og programbegrebet, der er defineret i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2001/42/EF af 27. juni 2001 om vurdering af bestemte planers og programmers indvirkning på miljøet, og på baggrund af EU-domstolens fortolkning heraf. Det er Miljøministeriets vurdering, at reglerne, der følger af bekendtgørelsesudkastet, ligger inden for miljøvurderingslovens plan- og programbegreb.

Det følger af § 8, stk. 1, nr. 1 i miljøvurderingsloven, at der skal gennemføres en miljøvurdering, når en myndighed udarbejder en plan eller et program, hvis planen eller programmet tilvejebringes inden for bl.a. vandforvaltning, og fastlægger rammer for fremtidige anlægstilladelser til projekter omfattet af lovens bilag 1 og 2. Der planlægges ændring i ordningen for 2022, og der skal tages stilling til, om ændringen i sig selv skal miljøvurderes.

Myndigheden træffer efter miljøvurderingslovens § 10 afgørelse om, hvorvidt planen eller programmet efter miljøvurderingslovens § 8, stk. 2, nr. 1, er omfattet af kravet om en miljøvurdering. Ved afgørelsen inddrager myndigheden de relevante kriterier fra lovens bilag 3.

Hvis det vurderes, at ændringen kan få væsentlig indvirkning på miljøet, skal der gennemføres en miljøvurdering, jf. miljøvurderingslovens § 8, stk. 1, nr. 3.

Miljøministeriet har på den baggrund udarbejdet et udkast til en screening af den foreslåede ændring til bekendtgørelsen. Udkastet til screening fremgår af vedlagte bilag 1.

Bilag 1

I det følgende er der foretaget en vurdering af, om den planlagte ændring af bekendtgørelsen, som er omfattet af miljøvurderingslovens plan- og programbegreb, kan antages at få væsentlig indvirkning på miljøet, jf. kriterierne i miljøvurderingslovens bilag 3.

(1) Planernes og programmernes karakteristika, idet der navnlig tages hensyn til:

- i hvilket omfang planen eller programmet kan danne grundlag for projekter og andre aktiviteter med hensyn til beliggenhed, art, størrelse og driftsbetingelser eller ved tildeling af midler:

Den foreslåede ændring af ordningen kan betragtes som justering af en allerede eksisterende ordning. Der vil forsat blive givet tilsagn til vandløbsrestaureringsprojekter, som indeholder mindst ét af de 11 virkemidler, når projektområdet ligger i ikke-målopfyldte vandområder, som er omfattet af indsatsbekendtgørelsen. Væsentligste ændring vil bestå i, at det må forventes, at ordningen primært omfatter mindre til mellemstore projekter, mens store og omkostningstunge projekter må forventes at skulle afholdes via den EU-medfinansierede EHFAF-vandløbsrestaureringsordning.

- i hvilket omfang planen har indflydelse på andre planer, herunder også planer, som indgår i et hierarki:

Bekendtgørelse om nationalt tilskud til kommunale projekter vedrørende vandløbsrestaurering udstedes med hjemmel i vandløbslovens § 37, stk. 5 og vandplanlægningslovens § 35. Bekendtgørelsen fastsætter rammerne for tilskudsordningen, som er en forudsætning for at Danmark kan leve op til sine internationale forpligtelser på vandløbsområdet.

- planens eller programmets relevans for integreringen af miljøhensyn, specielt med henblik på at fremme bæredygtig udvikling:

Ordningen indgår i den samlede indsats, der skal medvirke til at opnå målopfyldelse i vandområder omfattet af vandplanlægningen.

- miljøproblemer af relevans for planen eller programmet:

Ordningen indgår i den samlede indsats, der skal medvirke til at opnå målopfyldelse i vandområder omfattet af vandplanlægningen.

- planens eller programmets relevans for gennemførelse af anden miljølovgivning (f.eks. planer i forbindelse med affaldshåndtering eller vandbeskyttelse):

Ordningen indgår i den samlede indsats, der skal medvirke til at opnå målopfyldelse i vandområder omfattet af vandplanlægningen.

(2) Kendetegn ved indvirkningen og det område, der kan blive berørt, idet der navnlig tages hensyn til:

- indvirkningens sandsynlighed, varighed, hyppighed og reversabilitet:

Den foreslåede ændring vurderes ikke at have betydning for indvirkningens sandsynlighed, varighed, hyppighed og reversabilitet. Her lægges vægt på, at den foreslåede ændring ikke i væsentlig grad ændrer forholdene for at gennemføre projekter om vandløbsrestaurering i forhold til situationen i dag. Der er tale om en allerede eksisterende ordning, der

implementerer vandrammedirektivet, og ændringen betragtes alene som justering i ordningens krav.

Den allerede udarbejdede miljøvurdering for ordningen i 2021 vurderes derfor stadig dækkende.

- indvirkningens kumulative karakter:

Den foreslåede ændring vurderes ikke at have indvirkning på miljøet med hensyn til indvirkningens kumulative karakter, da den alene omhandler justering af en allerede eksisterende ordning.

- indvirkningens grænseoverskridende karakter:

Den foreslåede ændring vurderes ikke at have grænseoverskridende karakter, da den alene omhandler en mindre ændring af en eksisterende ordning.

- faren for menneskers sundhed og miljøet (f.eks. på grund af ulykker):

Den foreslåede ændring vurderes ikke at medføre fare for menneskers sundhed og miljøet.

- indvirkningens størrelsesorden og rumlige udstrækning (det geografiske område og størrelsen af den befolkning, der kan blive berørt):

Den foreslåede ændring har kun betydning i de vandløbs-vandområder, hvor der er et indsatsbehov, og hvor der ikke allerede foreligger et tilsagn. Ændringen ændrer således ikke den geografiske og rumlige udstrækning af indsatsen.

- værdien og sårbarheden af det område, som kan blive berørt som følge af

-Særlige karakteristiske naturtræk eller kulturarv

-Overskridelse af miljøkvalitetsnormer eller -grænseværdier

-Intensiv arealudnyttelse:

Den foreslåede ændring vurderes ikke at have betydning for særligt karakteristiske naturtræk, kulturarv, eller at overskride miljøkvalitetsnormer eller -grænseværdier, eller for intensiv arealudnyttelse, da ændringen alene indeholder tiltag i allerede udpegede vandløbs-vandområder.

- indvirkningen på områder eller landskaber, som har en anerkendt beskyttelsesstatus på nationalt plan, fællesskabsplan eller internationalt plan:

Den foreslåede ændring vurderes ikke at have væsentlig indvirkning på områder eller landskaber, som har en anerkendt beskyttelsesstatus på nationalt plan, fællesskabsplan eller internationalt plan, da den alene indeholder tiltag i allerede udpegede vandløbs-vandområder.

Klagevejledning

Afgørelser efter § 10, kan påklages til Miljø- og Fødevareklagenævnet for så vidt angår retlige spørgsmål i forhold til screeningen, jf. miljøvurderingslovens § 48, stk. 3. Klageberettiget er enhver med retlig interesse i sagens udfald samt landsdækkende foreninger og organisationer, der som formål har beskyttelsen af natur og miljø eller varetagelsen af væsentlige brugerinteresser inden for arealanvendelsen og har vedtægter eller love, som dokumenterer deres formål, og som repræsenterer mindst 100 medlemmer, jf. miljøvurderingslovens § 50, stk. 1.

Klagefristen er 4 uger fra offentliggørelsen af afgørelsen, jf. miljøvurderingslovens § 51.

Du klager via klageportalen, som du finder via borger.dk eller virk.dk. Du logger på klageportalen med Nem-ID. En klage er indgivet, når den er tilgængelig for Miljøministeriet via klageportalen.

I klageportalen sendes din klage automatisk først til Miljøministeriet. Hvis Miljøministeriet fastholder afgørelsen, sender Miljøministeriet klagen videre til behandling i nævnet via klageportalen. Du får besked om videresendelsen.

Se mere om, hvordan man klager på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside:
<https://naevneneshus.dk/start-din-klage/miljoe-og-foedevareklagenaevnet/vejledning/> .